

Súd: Krajský súd Košice  
Spisová značka: 2Co/12/2023  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0021201468  
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2023  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová  
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:0021201468.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Oľgy Mičietovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. E. XXX, zast. Advokátska kancelária JUDr. JCLic. F. B., G., H., so sídlom Košice, Južná trieda 28, IČO: 52 858 774, proti žalovaným 1/ B. B., nar. XX.X.XXXX, bytom D. A. XXXX/X a 2/ JRD Rakovec, družstvo, so sídlom Rakovec nad Ondavou 389, IČO: 52 518 167, žalovaní zastúpení Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s.r.o., so sídlom Dolný Kubín, Radlinského 1735/29, IČO: 50 120 000, o určenie neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľností, o odvolaní žalovaných proti rozsudku 16C/22/2021-176 zo 14.10.2022 Okresného súdu Michalovce

### rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

P r i z n á v a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Z a m i e t a návrh žalovaných na prerušenie konania až do rozhodnutia o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/87/2022.

### o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“ alebo „súd prvej inštancie“) vyslovil, že je neplatná kúpna zmluva uzatvorená dňa 14.2.2020 a dodatok k nej uzatvorený dňa 15.4.2020, vklad ktorej bol povolený pod sp. zn. V – 712/2020 dňa 6.5.2020-157/20, ktorou žalovaný 1/ previedol na žalovaného 2/ svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v katastrálnom území C. D. E., obec: C. D. E., okres: B., ktoré sú zapísané na LV č. XXX, ako parcely registra „E“: parcelné č. 2866 o výmere 1491 m<sup>2</sup>, druh pozemku trvalý trávny porast a parcela č. 2867 o výmere 1063 m<sup>2</sup>, druh pozemku trvalý trávny porast o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/64 k celku a nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k.ú. C. D. E., obec C. D. E., E. B., ktoré sú zapísané na LV č. XXXX, ako parcely registra „E“ a to parcela č. 1720 o výmere 936 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2030 o výmere 800 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2149 o výmere 805 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2185 o výmere 519 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2581 o výmere 713 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2747 o výmere 608 m<sup>2</sup>, druh pozemku trvalý trávny porast, parcela č. 2956 o výmere 567 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 3101 o výmere 1372 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 3174 o výmere 593 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 3332 o výmere 1371 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/8 k celku a nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k.ú. C. D. E., obec Rakovec nad Ondavou, okres B., ktoré sú zapísané na LV č. XXXX, ako parcely registra „E“ a to parcela č. 410 o výmere 414 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 1438 o výmere 1396 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 1555 o výmere 714 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 1829/1 o výmere 1266 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2548/3 o výmere 10000 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná

pôda vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/8 k celku. Žalobcovi proti žalovaným priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % a návrh žalovaných na prerušenie konania zamietol.

2. V plnom rozsahu tak vyhovel žalobe skutkovo odôvodnenej tým, že žalovaný 1/ ako podielový spoluvlastník označených nehnuteľností uzavrel so žalovaným 2/ kúpnu zmluvu, ktorou naňho previedol svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach a to bez toho, aby žalobcovi ako podielovému spoluvlastníkovi týchto nehnuteľností ponúkol tento spoluvlastnícky podiel na odkúpenie v súlade s § 140 Občianskeho zákonníka. Listami doručenými žalovaným dňa 13.8.2020 sa žalobca dovolal neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanými. Napriek tomu, že žalobca sa dovolal neplatnosti kúpnej zmluvy, žalovaný 2/ tvrdí, že kúpna zmluva uzatvorená medzi ním a žalovaným 1/ je platná. Obranu žalovaných, že žaloba je procesne neprípustná a že k porušeniu predkupného práva žalobcu nemohlo dôjsť, lebo žalovaný 1/ ako člen JRD Rakovec, družstvo, nemusel svoj spoluvlastnícky podiel najskôr ponúknuť na odkúpenie ostatným spoluvlastníkom podľa § 140 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný 2/ rade je blízkou osobou v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka a akúkoľvek ujmu spôsobenú JRD Rakovec, družstvo, by žalovaný 1/ ako jeho člen, pocítoval ako vlastnú ujmu, vyhodnotil súd ako nedôvodnú.

3. Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom v podiele 1/64 nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, k. ú. C. D. E., parc. č. 2866 o výmere 1491 m<sup>2</sup>, trvalý trávny porast a parcely č. 2867 o výmere 1063 m<sup>2</sup>, trvalý trávny porast, ďalej podielovým spoluvlastníkom v podiele 1/8 nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, k. ú. C. D. E., parc. č. 1720 o výmere 936 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2030 o výmere 800 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2149 o výmere 805 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2185 o výmere 519 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2581 o výmere 713 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 2747 o výmere 608 m<sup>2</sup>, druh pozemku trvalý trávny porast, parcela č. 2956 o výmere 567 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 3101 o výmere 1372 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 3174 o výmere 593 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda, parcela č. 3332 o výmere 1371 m<sup>2</sup>, druh pozemku orná pôda a napokon podielovým spoluvlastníkom v podiele 1/8 nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, k. ú. C. D. E., parc. č. 410 o výmere 414 m<sup>2</sup>, orná pôda, parcela č. 1438 o výmere 1396 m<sup>2</sup>, orná pôda parcela č. 1555 o výmere 714 m<sup>2</sup>, orná pôda parcela č. 1829/1 o výmere 1266 m<sup>2</sup>, orná pôda a parcely č. 2548/3 o výmere 10 000 m<sup>2</sup>, orná pôda.

4. Žalovaný 2/ sa stal podielovým spoluvlastníkom týchto podielov žalovaného 1/ na uvedených parcelách na základe na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 14.2.2020 a jej dodatku č. 1 z 15.4.2020, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený rozhodnutím Okresného úradu Michalovce, katastrálneho odboru dňa 6.5.2020 pod č. V 712/2020. Listom z 11.8.2020 sa žalobca v súlade s § 40a Občianskeho zákonníka dovolal relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy. Táto výzva bola obom žalovaným doručená 13.8.2020. Z potvrdenia o členstve z 15.10.2019 súd zistil, že žalovaný 1/ je členom družstva od 15.10.2019 s členským vkladom vo výške 1 €.

5. Po právnom posúdení veci podľa § 137 CSP, § 40a, § 116, § 140 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) súd prvej inštancie dospel k záveru, že posudzovaná žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP, ktorá je v posudzovanej veci procesne prípustná. Zákon dáva žalobcovi ako podielovému spoluvlastníkovi pri porušení jeho predkupného práva zákonnú ochranu proti tomu, kto jeho predkupné právo porušil, a to buď tým, že sa môže domáhať relatívnej neplatnosti zmluvy alebo sa domáhať, aby mu bola vec ponúknutá na kúpu alebo mu predkupné právo zostáva zachované. Tieto nároky sa vzájomne vylučujú, čo znamená, že oprávnený sa musí rozhodnúť, ktorý z nich uplatní. Nebolo sporné, že žalobca sa relatívnej neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy dovolal u obidvoch žalovaných, ktorí jej relatívnu neplatnosť neuznali. Žalobca má preto právo obrátiť sa na súd, a práve podanie žaloby o relatívnu neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 40a OZ v spojení s § 140 OZ, je jedným zo spôsobov ochrany spoluvlastníckeho práva, ktoré nemožno žalobcovi ako oprávnenej osobe uprieť.

6. Súd sa nestotožnil s názorom žalovaných, že predmetný prevod nehnuteľností bol vykonaný medzi osobami blízkymi. Vychádzajúc z obrany žalovaných, ktorí poukazovali napr. na rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/145/2013 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/235/2013, v ktorých sa riešil vzťah fyzickej osoby, ktorá je spoločníkom, členom alebo zamestnancom právnickej osoby – spoločnosti s ručením obmedzeným, porovnával otázku blízkych osôb podľa § 116 OZ v nadväznosti

na prípadnú totožnosť alebo rozdiely v právnej úprave a vzťahoch medzi spoločnosťami s ručením obmedzeným a družstvami. Poukázal na to, že z analogického použitia ust. § 116 OZ možno vyvodiť, že za osobu blízku právnickej osobe možno tiež považovať fyzickú osobu, ktorá je spoločníkom, členom alebo zamestnancom právnickej osoby, alebo ktorá má k právnickej osobe obdobný vzťah, a súčasne, keby dôvodne pociťovala ujmu, ktorú by utrpela právnická osoba ako vlastnú ujmu. O takýto vzťah ide najmä v prípade vzťahu fyzickej osoby k spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej je táto fyzická osoba jediným spoločníkom a zároveň aj konateľom (§ 105a § 132 Obchodného zákonníka). Z uvedeného vyplýva, že vzťah blízkych osôb sa zakladá na príbuzenstve a na manželstve, alebo ak ide o osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom, za predpokladu, že ich vzťahy vykazujú takú kvalitu, že by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako ujmu vlastnú. Podľa rozhodnutia KS v Bratislave sp. zn. 5Co/235/2013 zo 17.6.2014, ak je fyzická osoba spoluvlastníkom nehnuteľnosti a zároveň spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným, táto fyzická osoba a právnická osoba majú spoločný personálny prvok - fyzická osoba ako subjekt spoluvlastníckeho práva je súčasne spoločníkom, teda subjektom, ktorý sa podieľa na vytvorení základného imania spoločnosti a ručí za záväzky spoločnosti v zákonom ustanovenom rozsahu a podieľa sa na zisku spoločnosti. Toto personálne a majetkové prepojenie osôb možno kvalifikovať ako vzťah obdobný rodinnému vzťahu v zmysle § 116 OZ a súčasne zakladá stav, keď ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, druhá osoba pociťovala ako vlastnú ujmu. Ak vkladá spoluvlastník svoj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti do spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorej je spoločníkom, ide o prevod spoluvlastníckeho podielu na právnickú osobu ako osobu jemu blízku, a predkupné právo podľa § 140 OZ ostatným spoluvlastníkom nevzniká. Obe vyššie spomínané rozhodnutia krajských súdov, však riešili otázku blízkej osoby v prípade vzťahu fyzickej osoby k spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej je táto fyzická osoba jediným spoločníkom a zároveň aj konateľom. V tomto konaní však o takýto prípad nejde. Spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má jediného spoločníka a družstvo, sú odlišné formy obchodných spoločností, pre ktoré sú vlastné charakteristické znaky. Na rozdiel od špecifik týkajúcich sa s.r.o., ak je fyzická osoba spoluvlastníkom nehnuteľností a zároveň jediným spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným, v prípade družstva je družstvo spoločenstvom neuzavretého počtu osôb založeným za účelom podnikania alebo zabezpečenia hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov, pričom musí mať najmenej päť členov, to neplatí, ak sú jeho členmi aspoň dve právnické osoby. Člen družstva sa síce podieľa na základnom imaní družstva svojim členským vkladom, avšak členovia družstva neručia za záväzky družstva (§ 223, § 222 ods. 2 Obchodného zákonníka). V prípade s.r.o. s jediným spoločníkom, základné imanie spoločnosti predstavuje majetok výlučne daného spoločníka, ktorý ručí za záväzky spoločnosti. V prípade družstva je imanie tvorené viacerými subjektmi, ktoré neručia za záväzky družstva. Rovnako ako v s.r.o. aj v prípade družstva sa člen družstva podieľa na zisku, pričom, ak zo stanov nevyplyva nič iné, určí sa podiel člena na zisku určenom na rozdelenie medzi členov pomerom výšky jeho splatného vkladu splatením vkladov všetkých členov. Skutočnosť, že sa člen družstva podieľa na zisku je jedným zo základných cieľov, za ktorým sa družstvo zriaďuje. Rovnako aj zabezpečenie hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb členov družstva je účelom založenia družstva, preto poskytovanie benefitov členov družstva nad rámec bežných činností tak, ako ich špecifikujú žalovaní, nie je prejavom vzťahu blízkej osoby, ako to predpokladá § 116 OZ. Takéto personálne a majetkové prepojenie osôb nemožno za použitia analógie kvalifikovať ako vzťah obdobný rodinnému vzťahu v zmysle § 116 OZ a súčasne nezakladá stav, keď ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, by druhá osoba pociťovala ako vlastnú ujmu. Súd preto dospel k záveru, že medzi žalovaným 1/ ako členom družstva a žalovaným 2/ ako družstvom neexistuje taký vzťah, ako medzi blízkymi osobami v zmysle § 116 OZ. Pokiaľ žalovaní odkazovali na judikatúru českých súdov z tohto hľadiska, súd poukázal na to, že tieto rozhodnutia českých súdov vychádzajú z odlišnej zákonnej úpravy ako je slovenská právna úprava a nemožno ich na tento prípad aplikovať.

7. Námietku žalovaných, že žalobca nerešpektuje pravidlo pomerného uplatňovania nárokov z porušenia zákonného predkupného práva, súd vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na to, že predmetom žaloby nie je nahradenie prejavu vôle, ale dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Nemožno preto hovoriť o neplatnosti časti právneho úkonu vo vzťahu k nejakému podielu, ale relatívne neplatný je úkon ako taký, teda celá zmluva. Účel predkupného práva, predmetom ktorého je spoluvlastnícky podiel a spôsob jeho realizácie vylučuje čiastočnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu (rozsudok NS SR z 28.09.2021 sp. zn. 8Cdo 208/2019).

8. Návrh žalovaných na prerušenie konania do skončenia konania sp. zn. 14C/16/2021 súd zamietol z dôvodu, že v konaní sp. zn. 14C/16/2021 síce vystupuje ako žalobca A. B. proti žalovaným, ale

predmetom konania je nahradenie prejavu vôle a jedná sa o iné nehnuteľnosti. Uvedené konanie preto nemá pre rozhodnutie v tejto veci význam.

9. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

10. Rozsudok napadli včas podaným odvolaním žalovaní z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP, t.j. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhli odvolaciemu súdu, aby rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná im náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaní v odvolaní zopakovali, že nedošlo k porušeniu zákonného predkupného práva žalobcu z dôvodu, že išlo o prevod medzi blízkymi osobami podľa § 116 OZ za bodkočiarkou. Na preukázanie blízkosti osôb a pociťovania ujmy ako vlastnej v prípade právnickej a fyzickej osoby predložili súdu dôkazy, uviedli skutočnosti, individualizovali okolnosti, ktoré preukazujú existenciu takého vzťahu, ktoré sa v konkrétnostiach prejavujú navonok, a to, ako právo člena družstva na podiel na zisku, právo podieľať sa na riadení, ktoré môže uplatniť prostredníctvom členskej schôdze, právo na vyrovnací podiel, právo na likvidačnom zostatku, právo byť volený do orgánov družstva, rôznymi formami drobnej výpomoci a ďalšie práva, ktoré predstavujú akúsi nadstavbu bežných činností (v zmysle práv a povinností člena družstva vyplývajúcich z Obchodného zákonníka), ktoré preukazujú výraznú mieru prepojenia žalovaného 1/ a žalovaného 2/. Členovia družstva opakovane vyhľadávajú pomoc, radu od žalovaného 2/, preto je ich vzťah potrebné kvalifikovať ako vzťah spĺňajúci definíciu blízkych osôb podľa § 116 OZ veta za bodkočiarkou. Vzťah blízkych osôb žalovaných má jednoznačne základ vo vzťahu družstva a člena družstva a na právach a povinnostiach vyplývajúcich z Obchodného zákonníka a zo stanov družstva, pričom intenzitu ich vzťahu umocňuje aktívna pomoc žalovaného 2/, pričom je úplne irelevantné, aká je kvalita či kvantita takto poskytovanej vzájomnej pomoci a kontaktov. Žalovaní majú za to, že členský podiel žalovaného 1/ predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva, t. j. žalovaného 2/. Vlastnícke právo žalovaného 1/ k predmetným nehnuteľnostiam zostalo nedotknuté, nakoľko k zmene vlastníka došlo len formálne, sporné nehnuteľnosti sú teraz vo vlastníctve družstva, čiže vo vlastníctve členov družstva, teda aj žalovaného 1/. Aj z uvedeného dôvodu nemohlo dôjsť k porušeniu zákonného predkupného práva žalobcu. Žalovaní namietali, že súd nesprávne posúdil prípustnosť danej určovacej žaloby. Zákon nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb o určenie právnej skutočnosti za podmienky, že to vyplýva z osobitného predpisu. Za takýto predpis nemožno považovať ust. § 40a OZ. Tento záver podporuje aj vyjadrenie textu právnych noriem, z ktorých vyplýva možnosť podania žaloby o určenie právnej skutočnosti, ...neplatnosť skončenia pracovného pomeru môže uplatniť na súde, ....môže požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby, ....neplatnosť výpovede môže uplatniť na súde, na rozdiel od ust. § 40a OZ. Toto ustanovenie nemá výslovne uvedené, že osoba sa môže na súde domáhať relatívnej neplatnosti v určených prípadoch. V neprospech toho, že § 40a OZ je osobitnou normou, ktorá priamo umožňuje podanie žaloby o určenie právnej skutočnosti, možno uviesť aj ďalší argument a to, že medzi prípadmi relatívnej neplatnosti je zaradený aj prípad neplatnosti právneho úkonu pre omyl, vedie výklad ad absurdum, aby v prípadoch omylu boli prípustné žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu, no napríklad v prípade neplatnosti právneho úkonu pre nedostatok slobody vôle by takáto žaloba nebola prípustná a bolo by nevyhnutné žalovať na finálny stav. Do pozornosti odvolacieho súdu dali rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/90/2016 k možnosti podania určovacej žaloby v prípade porušenia zákonného predkupného práva, ako aj rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/32/2020, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. 10.2020 sp. zn. 7Cdo/218/2021, ktorým dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/201/2019 odmietol. Okresný súd Žilina rozsudkom sp. zn. 6C/55/2017 zamietol žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy ako procesne neprípustnú žalobu. Krajský súd rozsudkom napadnutý rozsudok potvrdil a plne sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie. Žalovaní vytkli tiež, že napadnutý rozsudok nerešpektuje ani pravidlo pomerného uplatňovania nárokov z porušenia zákonného predkupného práva, v zmysle ktorého má aktívny spoluvlastník právo dovolávať sa neplatnosti len pomerne, teda z každého spoluvlastníckeho podielu len jeho časti pripadajúcej na jeho podiel v pomere k podielom ostatných spoluvlastníkov a nemôže sa dovolávať neplatnosti celého prevedeného podielu. Žalobca môže vykonávať len práva patriace jemu ako spoluvlastníkovi nehnuteľnosti, kde si môže zvoliť možnosť, ako k porušeniu predkupného práva pristúpi. Nemôže tieto práva vykonávať za ostatných spoluvlastníkov, ktorí sú samostatným subjektom a k porušeniu predkupného práva majú právo zaujať svoj vlastný názor a rozhodnúť sa samostatne

podľa zákonných možností. Predkupné právo, a to aj zákonné, je osobným právom oprávneného, nie je ho možné previesť na iného. Žalovaní považujú napadnutý rozsudok za nedostatočne odôvodnený, lebo súd prvej inštancie v odôvodnení nedal odpoveď na všetky ich námietky. Žalovaní tiež konštatovali, že nesúhlasia so závermi Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/87/2022, nakoľko v danom rozhodnutí odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 5C/24/2021, ktorým súd prvej inštancie vyhovel žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy.

11. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol správne, v súlade so zákonom, judikatúrou a v plnom rozsahu sa stotožnil s výrokmi a odôvodnením rozsudku, ktorý navrhol ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na to, že predkupné právo obmedzuje spoluvlastníka v nakladaní s jeho podielom v tom zmysle, že je povinný, ak nejde o prevod blízkej osobe, podiel prednostne ponúknuť všetkým ostatným podielovým spoluvlastníkom bez ohľadu na veľkosť ich spoluvlastníckych podielov. Spoluvlastník, ktorý chce svoj podiel previesť na inú osobu, musí ostatným spoluvlastníkom urobiť tzv. ponuku na odkúpenie podielu, čo žalovaný 1/ jednoznačne opomenul a túto skutočnosť nerozporoval ani v súdnom konaní. Žalobca ako oprávnený spoluvlastník z predkupného práva má v prípade porušenia povinnosti zo strany zaviazaného spoluvlastníka právo domáhať sa vyslovenia neplatnosti právneho úkonu medzi spoluvlastníkom - zaviazanou osobou a nadobúdateľom - treťou osobou z dôvodu tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu, čo aj v prejednávanej veci urobil. Zopakoval, že blízky vzťah s poukazom na § 116 OZ je definovaný len vo vzťahu k fyzickým osobám, a v prípade právnickej osoby by bolo možné takúto aplikáciu pripustiť vtedy, ak ide o vzťah fyzickej osoby k spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej je táto fyzická osoba jediným spoločníkom a zároveň konateľom. V prejednanom prípade žalovaný 2/ je družstvom. Žalovaný 1/ nie je zakladajúcim členom družstva ani jeho dlhoročným členom, ktorý sa o družstvo stará dlhú dobu a svojím príspevom sa podieľa na jeho chode, nejde ani o člena družstva, ktorý sa stal členom družstva ako priamy nástupca svojho najbližšieho rodinného príbuzného, ktorý bol takým členom družstva. Bežný, štandardný vzťah medzi členom družstva a družstvom, o aký ide v posudzovanej veci, v žiadnom prípade nemôže zakladať vzťah blízkosti. Navyše vydané potvrdenie o členstve je iba účelové, aby sa žalovaní mohli brániť údajným vzťahom blízkosti. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/87/2022, 3Co/14/2022, 2Co/210/2021. Mal za to, že uplatnená žaloba podľa § 137 písm. d/ CSP je jednoznačne procesne prípustná. Priamo § 40a OZ stanovuje, že v prípade, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 140 OZ, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, jeho neplatnosti nedovolá. Žalobca sa riadne dovolal relatívnej neplatnosti v zmysle OZ a právnym dôvodom dovolania sa tejto neplatnosti je reparácia porušenia právnej povinnosti v podobe možnosti oprávneného subjektu v zákonných medziach realizovať predkupné právo. Žalobca poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/46/2013, z ktorého vyplývajú nároky podielového spoluvlastníka pri porušení jeho predkupného práva, a to právo domáhať sa relatívnej neplatnosti zmluvy, právo domáhať sa, aby mu bola vec ponúknutá na kúpu alebo mu zostáva predkupné právo zachované. Žalobu o neplatnosť zmluvy o prevode podielu smeroval voči všetkým účastníkom zmluvy. Vzhľadom aj na oprávnenie subjektu z predkupného práva, na alternatívu výberu oprávneným subjektom podať žalobu voči porušiteľovi predkupného práva a ňou sa domáhať určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanými o prevode spoluvlastníckeho podielu, subsumovanie žaloby pod režim ustanovenia § 137 písm. d/ CSP má jednoznačne svoj zákonný rámec o to viac, že podanie takejto žaloby z pohľadu ustanovenia § 40a OZ je právnym nástrojom nutným, pretože pokiaľ sa oprávnený subjekt práva nedovolá relatívnej neplatnosti právneho úkonu, hľadá sa na právny úkon ako platný. Žalobca poukázal na ust. § 34 ods. 1, 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam a uviedol, že dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je jednostranný hmotnoprávny úkon toho, kto je právnym úkonom dotknutý, adresovaný druhému účastníkovi právneho úkonu a v prípade, že dotknutá osoba nebola účastníkom právneho úkonu, treba jednostranný právny úkon adresovať všetkým účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu. V právnej praxi sa ustálil názor, ktorý je naďalej použiteľný aj po zmene procesnej úpravy, podľa ktorého dovoliť sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu možno mimosúdne oznámením osoby úkonom dotknutej, ktorá sa dovoľáva neplatnosti, ale tiež formou námietky účastníka uplatnenej v občianskom súdnom konaní alebo návrhom na začatie občianskeho súdneho konania. V prípade, ak sa oprávnený subjekt účinne dovolal neplatnosti právneho úkonu, je právny úkon neplatný od svojho začiatku a nenastanú jeho právne účinky v podobe vzniku, zmeny, či zániku práva a povinností. Podľa § 34 ods. 1, 2 zákona č. 162/1995 Z.z. práva k nehnuteľnostiam, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmluvy o prevode správy majetku štátu alebo z

iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku, sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Pri uvedenej žalobe smerujúcej k ochrane predkupného práva podielového spoluvlastníka je logicky dôvod, prečo je potrebné, aby súd rozhodnutím určil neplatnosť právneho úkonu, čo vyplýva z hmotnoprávneho vzťahu upraveného v § 140 v spojení s § 40a OZ v prípade, ak právne účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu dotknutým spoluvlastníkom zmluvné strany neuznávajú, resp. ak platnosť prevodu spoluvlastníckeho podielu medzi dotknutými subjektmi je sporná. Žalobca sa riadne dovolal relatívnej neplatnosti, dovolaním sa neplatnosti je zmluva neplatná. Rozhodnutie súdu je deklaratórne a je podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností. Podanie takejto žaloby z pohľadu ust. § 40a OZ je právnym nástrojom nutným, pokiaľ je spor, či dovolanie neplatnosti je v súlade so zákonom alebo dovolanie sa relatívnej neplatnosti môže byť aj podaním žaloby na súd. Žalobca má za to, že petit formulovaný v žalobe je správny, nakoľko sa týka určenia neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľností, nedomáha sa nahradenia prejavu vôle. K aplikácii pravidla pomerného uplatňovania nárokov z porušenia zákonného predkupného práva, na ktoré poukázali žalovaní, uviedol, že je v danom prípade nedôvodná a v rozpore s judikatúrou a so zákonom. Pokiaľ žalovaní poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/218/2021, ktorým malo dôjsť k zamietnutiu žaloby z dôvodu procesnej neprípustnosti, žalobca konštatoval, že z rozhodnutia nie je jednoznačné, aká žaloba bola predmetom súdnych konaní na súde prvej inštancie a v odvolacom konaní, nakoľko v tomto rozhodnutí najvyšší súd konštatuje aj skutočnosti týkajúce sa absencie naliehavého právneho záujmu. Pre žalobu podľa § 137 písm. d/ CSP nie je potrebné preukázať naliehavý právny záujem, v rámci predmetného rozhodnutia, na ktoré poukazujú žalovaní sa nekonštatuje, že žaloba podľa § 137 písm. d/ CSP je procesne neprípustná.

12. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu zotrvali na svojich doterajších tvrdeniach. Poznamenali, že na mieste je prerušiť odvolacie konanie až do rozhodnutia o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/87/2022 aj z dôvodu rešpektovania zásady hospodárnosti konania, pretože vyriešenie otázok nastolených v dovolaní má zásadný dopad vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobcu ako nárokov z porušenia zákonného predkupného práva.

13. Žalobca v odvolacej duplike zotrval na svojom vyjadrení k odvolaniu.

14. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaných ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenými osobami (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379, § 380 ods. 1 CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie je nedôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 16.11.2023 o 10.25 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

15. Žalovaní uplatnili odvolacie dôvody podľa v § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP.

16. Odvolaním uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu a pod.).

17. Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplynuli z prednesov strán. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

18. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva

na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

19. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích námietok žalovaných (§ 379 ods. 1, § 380 ods. 1, 2 CSP) odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody v prejednávanej veci nie sú preukázané a rozhodnutie súdu prvej inštancie je zákonné a vecne správne. Odvolací súd nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie boli nesprávne, nezodpovedajúce tvrdeniam strán a vykonaným dôkazom, príp. založené na chybnom hodnotení vykonaných dôkazov alebo, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývuli alebo nevyšli za konania najavo, opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo na zistený skutkový stav aplikoval nesprávny právny predpis alebo správne použitý právny predpis (právnu normu) nesprávne vyložil, príp. ho na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav veci, vzal do úvahy iba skutočnosti preukázané vykonanými dôkazmi, ktoré vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 191 a nasl. CSP, v súlade so zákonom a správnym spôsobom vo vzťahu k uplatnenému nároku, prihliadajúc na rozhodujúce skutkové tvrdenia a relevantné argumenty sporových strán, a dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Uplatnený nárok tiež správne právne kvalifikoval a právne predpisy a relevantné zák. ustanovenia aj správne interpretoval a zo zisteného skutkového stavu vyvodil zodpovedajúce právne závery o právach a povinnostiach sporových strán.

20. Odvolací súd nezistil pochybenia ani v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušujúce procesné práva strán alebo právo na spravodlivý proces, príp. odnímajúce stranám sporu možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie. Preto sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku vo vzťahu k skutkovým zisteniam a riešeným právnym otázkam (záverom) v prejednávanej veci, ktoré mali pre rozhodnutie podstatný význam a zároveň v súlade s cit. ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje vecnú správnosť napadnutého rozsudku i jeho dôvodov, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

21. Žalovaní ako odvolatelia neuviedli také vecné a právne relevantné dôvody, ktoré by pre nich ako žalovaných privedli iné rozhodnutie. Odvolanie žalovaných je len subjektívnym prejavom ich nespokojnosti s výsledkom v spore, ktorá skutočnosť však nemôže žalovaným privediť priaznivejší výsledok v odvolacom konaní. Právo na spravodlivý súdny proces totiž neznamená právo na to, aby bola strana v spore pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jej právnymi názormi.

22. Žalovaní v podstatnom vytýkali súdu prvej inštancie nesprávne posúdenie otázky prípustnosti určovacej žaloby a tiež nesprávne vyhodnotenie splnenia ponukovej povinnosti, keď žalovaní tvrdili, že pri uzatváraní spornej kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností išlo o prevod medzi blízkymi osobami.

23. Nakoľko predmetom sporu je žaloba o určenie, prvoradou otázkou, s ktorou je potrebné sa vysporiadať, je otázka prípustnosti žaloby.

24. Podľa ust. § 137 písm. c/, d/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu (c/), alebo určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu (d/).

25. Civilný sporový poriadok zásadne nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb o určenie právnej skutočnosti za podmienky, že to vyplýva z osobitného právneho predpisu, napr. zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru podľa ust. § 77), zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (žaloba o neplatnosť dražby podľa ust. § 21 ods. 2), Občiansky zákonník (žaloba o neplatnosť výpovede nájmu bytu podľa ust. § 711 ods. 6). Pre tieto výnimky (podľa ust. § 137 písm. d/ CSP) je spoločné, že priamo

osobitný právny predpis, resp. právna norma vo svojej dikcii priznáva oprávnenej osobe domáhať sa na súde určenia tejto právnej skutočnosti.

26. Súd konštatoval, že v posudzovanej veci ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ CSP), pri ktorej nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem, ak možnosť podania žaloby vyplýva z osobitného predpisu. Na to, aby bolo možné prijať záver, či predmetná žaloba je prípustná v zmysle § 137 písm. d/ CSP, treba posúdiť, či existuje osobitný predpis, ktorý možnosť podania takejto žaloby pripúšťa.

27. Podľa názoru súdu prvej inštancie takýmto osobitným predpisom, ktorý pripúšťa možnosť podať žalobu o určenie právnej skutočnosti, je v tejto konkrétnej veci ust. § 40a OZ. Odvolací súd sa s týmto právnym záverom stotožňuje a v podrobnostiach naň v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukazuje.

28. Ako to uviedol aj súd prvej inštancie, v prípade porušenia predkupného práva spoluvlastník, ktorý je oprávnený z predkupného práva, pri porušení povinností zo strany spoluvlastníka, ktorý je povinný z predkupného práva, má okrem iných, možnosť domáhať sa žalobou vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka na tretiu osobu (§ 40a OZ).

29. Ide o názor ustálený v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/173/2010 z 11.12.2012, sp. zn. 2Cdo 13/2018 z 29.11.2018, sp. zn. 7Cdo 46,47/2013 zo 14.5.2014). Podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Cdo 28/2009 z 26.5. 2010 „Určovací žaloba by bola namieste vtedy, ak by žalobkyňa ako opomenutý spoluvlastník nemala záujem nadobudnúť prevedené spoluvlastnícke podiely a súčasne by chcela zabrániť tretej osobe vstúpiť do spoluvlastníckeho podielu“.

30. Výklad ust. § 137 písm. d/ CSP musí zodpovedať zmyslu a účelu zákona, nesmie byť neprimerane rigoróznym ani príliš formalistickým, nezohľadňujúcim skutočnosť, že Slovenská republika je právnym štátom v materiálnom zmysle a nie vo formálnom ponímaní. Vysvetlil to Ústavný súd SR v náleze sp. zn. PL. ÚS 17/08 zo dňa 20.05.2009, podľa ktorého: „Materiálny právny štát sa nezakladá na zdanlivom dodržiavaní práva či na formálnom rešpektovaní jeho obsahu spôsobom, ktorý predstiera súlad právne významných skutočností s právnym poriadkom. Podstata materiálneho právneho štátu spočíva v uvádzaní platného práva do súladu so základnými hodnotami demokraticky usporiadanej spoločnosti a následne v dôslednom uplatňovaní platného práva bez výnimiek založených na účelových dôvodoch.“ Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej). Aj z uvedeného dôvodu, by podľa odvolacieho súdu nebolo ústavne akceptovateľné, rovnako ani v súlade s čl. 3 ods. 1 základných princípov Civilného sporového poriadku, zamietnuť žalobu žalobcu a nepriznať ochranu jeho právu dovoliť sa relatívnej neplatnosti, ktoré vyplýva z hmotnoprávneho predpisu - Občianskeho zákonníka (porovnaj aj rozhodnutie KS v Žiline sp. zn. 11Co/162/2019 z 15.10.2019).

31. Podľa ust. § 40a prvá veta OZ ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1, § 471b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá.

32. Podľa § 140 OZ, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, § 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

33. Citované ustanovenie upravuje zákonné predkupné právo, ktoré má vecno-právny charakter. Ak niektorý zo spoluvlastníkov chce svoj spoluvlastnícky podiel previesť na niekoho iného, musí ho najskôr ponúknuť na kúpu všetkým ostatným spoluvlastníkom. Z hľadiska obsahu, účinkov a výkonu treba aj na predkupné právo vyplývajúce z § 140 OZ aplikovať uplatnením analógie legis v zmysle § 853 OZ všeobecnú úpravu o predkupnom práve, zaradenú do 8. časti druhej hlavy II. oddielu OZ (§ 602 až § 606 OZ). Ustanovenia, ktoré sa týkajú iba zmluvného predkupného práva, sa nepoužívajú.

34. Porušenie predkupného práva (§ 603 ods. 3 OZ) nemá za následok absolútnu neplatnosť zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu. Spoluvlastník, ktorý je oprávnený z predkupného práva, má pri porušení povinností zo strany spoluvlastníka, ktorý je povinný z predkupného práva, na výber, či: a/ sa bude žalobou domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka

na tretiu osobu (§ 40a OZ); jeho žaloba musí v takom prípade smerovať voči všetkým účastníkom zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu, pri ktorej bolo porušené jeho predkupné právo, lebo tí sú pasívne legitimovaní, b/ sa bude domáhať voči nadobúdateľovi, aby mu nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od pôvodného podielového spoluvlastníka; ak nadobúdateľ jeho výzve nevyhoví, má oprávnený spoluvlastník právo domáhať sa na súde žalobou voči nadobúdateľovi, aby bol nahradený prejav vôle nadobúdateľa; žalobe vyhovujúce rozhodnutie súdu nahradí v tomto prípade chýbajúci zmluvný prejav nadobúdateľa (§ 161 ods. 3 O.s.p., teraz § 229 CSP) a c/ sa uspokojí s tým, že mu zostáva predkupné právo, avšak už voči nadobúdateľovi. Zákon ponecháva oprávnenému spoluvlastníkovi voľbu, či vôbec, prípadne ktoré z týchto riešení zvolí (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/173/2010 z 11.12.2012, sp. zn. 2Cdo 13/2018 z 29.11.2018).

35. V posudzovanej veci žalobca ako osoba oprávnená z predkupného práva si uplatnil nárok vyplývajúci z ust. § 603 ods. 3 OZ, keď sa domáha vyslovenia relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou bol prevedený podiel na nehnuteľnostiach zo spoluvlastníka - žalovaného 1/ na tretiu osobu - žalovaného 2/.

36. Dôsledkom dovolania sa relatívnej neplatnosti uvedenej kúpnej zmluvy žalobcom je neplatnosť tohto právneho úkonu a to spätne odo dňa uzavretia predmetnej zmluvy. Vzhľadom na to, že žalovaní žalobcovo dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu neakceptovali, má odvolací súd za to, že ust. § 40a OZ, ako aj § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. sú normami, ktoré umožňujú podanie žaloby o určenie právnej skutočnosti v zmysle § 137 písm. d/ CSP. Pokiaľ hmotné právo dovolanie sa relatívnej neplatnosti pripúšťa, musí aj procesné právo takúto žalobu umožniť, a to bez ohľadu na to, že ust. § 40a OZ výslovne na žalobu o neplatnosť neodkazuje.

37. Výklad ust. § 137 písm. d/ CSP musí byť v súlade so zmyslom a účelom zákona. Vychádzajúc z takéhoto výkladu odvolací súd dospel k záveru, že žaloba o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu je prípustným procesným prostriedkom reparácie porušenia hmotného práva. Bez vyslovenia (relatívnej) neplatnosti právneho úkonu by za situácie nerešpektovania dovolania sa relatívnej neplatnosti úkonu voči žalovaným, zostalo postavenie žalovaných nezmenené a žalobca by nemal iný právny prostriedok účinnej ochrany svojich práv.

38. Vo vzťahu k rozhodnutiam predloženým žalovanými, ktoré sa týkajú neprípustnosti danej žaloby odvolací súd poznamenáva, že rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 17Co/32/2020 z 26. 8.2020 vychádzalo z odlišného skutkového stavu, a preto jeho závery nie sú aplikovateľné v posudzovanej veci. Odvolací súd vyslovil neprípustnosť žaloby o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k rodinnému domu majúca za to, že ust. § 31a písm. c/ zákona č. 162/1995 Z. z. nezakotvuje možnosť podania žaloby o určenie neplatnosti sporného odstúpenia od kúpnej zmluvy a zároveň súd prvej inštancie posudzoval naliehavý právny záujem na požadovanom určení, hoci nešlo o žalobu podľa § 137 písm. c/ CSP. Zároveň odvolací súd dospel k záveru, že predmetný nárok si mohli žalobcovia uplatniť žalobou výslovne uvedenou v § 137 CSP, a to buď žalobou na určenie existencie práva žalovaných na odstúpenie od zmluvy podľa ust. § 137 písm. c/ CSP alebo žalobou na splnenie povinnosti žalovaných previesť vlastnícke právo k bytu podľa ust. § 137 písm. a/ CSP. Pokiaľ ide o rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 6C/55/2017 z 19.2.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/201/2019 z 28.9.2020 a v spojení s uznesením NS SR sp. zn. 7Cdo/218/2021 z 27. 10.2022 odvolací súd konštatuje, že rozhodnutia súdov vychádzali z odlišného skutkového stavu. Predmetom sporu bolo určenie (relatívnej) neplatnosti kúpnej zmluvy k nehnuteľnosti v podiele 1/2 z dôvodu porušenia predkupného práva žalobcu a určenie, že na základe spornej kúpnej zmluvy vlastníctvo sporných nehnuteľností v spoluvlastníckom podiele 1/2 neprešlo na žalovaného 2/, teda, že žalovaný 2/ nie je podielovým spoluvlastníkom sporných nehnuteľností v podiele 1/2. Okresný súd Žilina ako súd prvej inštancie dospel k záveru o procesnej neprípustnosti žaloby o určenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, keď konštatoval, že výrok rozsudku, že kúpna zmluva je neplatná, nemá výpovednú hodnotu, či je v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci žalobca alebo niekto iný. Zároveň doplnil, že ust. § 40a OZ nie je ustanovením, ktoré pripúšťa takúto žalobu a týmto ustanovením nie je ani § 34 ods. 2 katastrálneho zákona. Odvolací súd v potvrdzujúcom rozsudku doplnil, že zmyslom zákonného ustanovenia § 137 písm. d/ CSP bolo eliminovať zbytočne vedené spory o určenie právnej skutočnosti, keď možno žalovať o plnenie, resp. podať žalobu, ktorá definitívnym spôsobom vyrieši stav právnej neistoty alebo spornosti práva. Poznamenal, že pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto napr. výrok rozsudku, že darovacia zmluva je neplatná, nemá výpovednú hodnotu o tom, či v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci je žalobca

alebo niekto iný. V danom prípade dôsledok určenia neplatnosti kúpnej zmluvy smeroval k určení, že žalovaný 2/ nie je vlastníkom prevádzanej nehnuteľnosti (spoluvlastníckeho podielu). V tejto súvislosti sa preto súd prvej inštancie správne sústredil na preukázanie naliehavého právneho záujmu na takomto negatívnom určení a po zhodnotení, že tento nebol preukázaný, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. V prejednávanej veci však odvolací súd poznamenáva, že je nevyhnutné prihliadať aj na osobitné konkrétne okolnosti prejednávanej veci, keď predmetom konania nie je spoluvlastnícky vzťah bývalých manželov (BSM bolo transformované na podielové spoluvlastníctvo), ale jedná sa o podielové spoluvlastníctvo k pozemkom, kde figuruje podstatne väčšie množstvo podielových spoluvlastníkov. K vyslovenému právnomu názoru prezentovanému vyššie odvolací súd iba poznamenáva, že aj za predpokladu preukázania naliehavého právneho záujmu, výrok rozsudku o určení, že žalovaný 2/ nie je vlastníkom prevádzanej nehnuteľnosti (spoluvlastníckeho podielu), rovnako nemá výpovednú hodnotu o tom, či v čase vyhlásenia rozhodnutia je vlastníkom žalobca alebo niekto iný (okrem žalovaného 2/). Žaloba o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu môže byť podkladom pre zápis pôvodného stavu v evidencii nehnuteľností, preto v danom prípade práve žaloba o určenie právnej skutočnosti je takou žalobou, ktorou sa eliminujú zbytočne vedené spory a určením relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa zachová právny stav pred uzavretím spornej zmluvy.

39. K argumentácii žalovaných, že sa jednalo o prevod medzi blízkymi osobami, čo súd prvej inštancie nerešpektoval, odvolací súd uvádza, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie, vyjadreným v bodoch 28. a 29. odôvodnenia jeho rozhodnutia, ktorý súd prvej inštancie v podstatnom prevzal, pokiaľ ide o otázku špecifikácie postavenia družstva a člena družstva vo vzťahu k inštitútu blízka osoba, zo skorších rozsudkov odvolacieho súdu v obdobných veciach sp. zn. 6Co/87/2022 a sp. zn. 2Co/210/2021, na ktorý odvolací súd v podrobnostiach poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP) a podľa ktorého v okolnostiach tejto konkrétne prejednávanej veci medzi žalovaným 1/ ako členom družstva a žalovaným 2/ ako družstvom neexistuje a neprichádza do úvahy taký vzťah ako medzi blízkymi osobami v zmysle § 116 OZ. Personálne a majetkové prepojenie osôb, aké vzniklo v tejto konkrétnej veci, nemožno za použitia analógie kvalifikovať ako vzťah obdobný rodinnému vzťahu v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka a súčasne nezakladá stav, keď ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, by druhá osoba pociťovala ako vlastnú ujmu. Odvolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti, že žalovaný 1/ sa mal stať členom družstva od 15.10.2019 s členským vkladom vo výške 1 € a kúpna zmluva medzi žalovanými bola uzavretá 14.2.2020.

40. Odvolací súd sa preto nestotožnil s obranou žalovaných, že v prejednanom spore došlo medzi žalovanými k prevodu medzi blízkymi osobami, aj keď nevylučuje, že v určitých prípadoch (nie v prejednávanej veci) takáto situácia môže nastať.

41. Nie je dôvodná ani odvolacia námietka žalovaných, že napadnuté rozhodnutie nerešpektuje pravidlo pomerného uplatňovania nárokov z porušenia zákonného predkupného práva. Odvolací súd sa v tejto otázke stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie (viď bod 31. odôvodnenia) na ktorý v podrobnostiach odkazuje. Poukazuje tiež na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, najmä na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/208/2019 z 28.9.2021, publikovaný v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022 pod č. 5, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že účel predkupného práva, predmetom ktorého je spoluvlastnícky podiel a spôsob jeho realizácie, vylučuje čiastočnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu.

42. Odvolatelia namietali tiež, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnené a súd v odôvodnení nedal odpoveď na všetky námietky žalovaných.

43. Nepochybne právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 1 CSP patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu (por. napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 119/03-30, sp. zn. IV. ÚS 115/03) a jednoznačne vyplýva i z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, pretože špecifická odpoveď sa vyžaduje len na argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci (por. Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Súd je teda

povinný uviesť dôvody pre svoje rozhodnutie, avšak táto povinnosť nemôže byť chápaná ako príkaz predložiť detailnú odpoveď na každý argument, ktorý strana sporu v konaní uvedie. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia totiž neznamená, že všeobecný súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (sp. zn. II. ÚS 76/07). Ako vyplýva z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že sa strana sporu s právnym názorom súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti súdneho rozhodnutia (por. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 188/06).

44. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa kritéria pre odôvodnenie rozhodnutí v zmysle ust. § 220 ods. 2 CSP, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Následnosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Súd prvej inštancie jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobe žalobcu vyhovel a závery, ktoré prijal primerane a zrozumiteľne vysvetlil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súd nerozhodol v prospech žalovaných a neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv.

45. Návrh žalovaných, aby odvolací súd konanie prerušil až do rozhodnutia o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/87/2022 je nedôvodný.

46. Podľa § 164 CSP, ak súd neurobí iné vhodné opatrenie, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

47. Ide o tzv. fakultatívne prerušenie konania, ktoré nie je pre konanie nevyhnutné. Týka sa procesných situácií, v ktorých súd môže ale nemusí konanie prerušiť. Prerušenie konania je na úvahe vec prejednávajúceho súdu a je upravené len ako procesná možnosť, nie však povinnosť súdu a to aj vtedy, ak prebieha iné súdne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Súd má najskôr zvážiť možnosť iných vhodných opatrení a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Výber vhodného opatrenia slúžiaceho účelu racionálnej organizácie postupu pri vedení príslušného konania, má súd podriaďovať aj zákonnej požiadavke rýchlej, účinnej a hospodárnej ochrany práv strán sporu a iných osôb (čl. 17 Základných princípov CSP) a spomedzi viacerých opatrení použiť to, ktorým sa ochrana práv strán sporu zabezpečí čo najrýchlejšie a najúčinnejšie. Rozhodujúcim hľadiskom je hospodárnosť konania, s prihliadnutím na ktorú prerušenie konania predstavuje vo všeobecnosti skôr výnimku ako pravidlo.

48. Žalovaný návrh na prerušenie konania odôvodnili tým, že nesúhlasia so závermi Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/87/2022, ktorý svojím rozhodnutím potvrdil rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 5C/24/2021, kde súd prvej inštancie vyhovel žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Žalovaný voči danému rozhodnutiu podali dovolanie dňa 27.9.2022. Uvedli, že z dôvodu, že dovolací súd otázky vytýkané v dovolaní zatiaľ vo svojej rozhodovacej praxi neriešil, rozhodnutie dovolacieho súdu bude pre súdy smerodajné, záväzné a pre rozhodnutie sporu nevyhnutné, pretože má zásadný význam. Právne otázky nastolené v dovolaní budú mať význam aj pre rozhodnutie súdu v tomto spore. Vyriešenie otázok nastolených v dovolaní má podľa žalovaných zásadný dopad vo vzťahu k uplatnenému nároku.

49. Odvolací súd k tvrdeniam žalovaných uvádza, že rozhodnutie dovolacieho súdu bude záväzné, avšak iba pre súdy nižšej inštancie a pre strany sporu v konkrétnom spore.

50. V civilnom sporovom poriadku platí zásada právnej istoty obsiahnutá v článku 2 Civilného sporového poriadku, ktorá predstavuje základ pri úprave právnych pomerov strán sporu a predstavuje jednu z podmienok konania, keďže súd nemôže opätovne prejednávať právoplatne rozhodnutú vec a zároveň platí, že ak pre konanie vo veci samej je významná predbežná otázka, ktorá bola medzi stranami právoplatne rozhodnutá, súd nemôže o nej opätovne konať a ani zo zhodných skutkových okolností medzi totožnými sporovými stranami vyvodzovať odlišné právne závery. Totožnosť zhodného základu je daná totožnosťou sporových strán, totožnosťou skutkových okolností i právnej kvalifikácie uplatneného

nároku. Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový nárok neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je v súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný. Najvyšší súd Slovenskej republiky riešil tzv. prejudicialitu v niekoľkých svojich rozhodnutiach (sp. zn. 1Cdo/133/2009, 1Cdo/44/2010, 4Cdo/231/2013, 3Cdo/115/2016, 5Cdo/13/2020).

51. Prejudiciálna (predbežná alebo predurčujúca) je taká otázka, ktorá sama predmetom konania nie je, avšak na jej vyriešení je závislé rozhodnutie, ktoré má súd prijať. Subjektívne vymedzenie záväznosti rozhodnutia o prejudiciálnej otázke je také, že súd v novom konaní musí rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia týkajúceho sa tých istých účastníkov. Súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom konaní tých istých účastníkov (NS SR sp. zn. 1Cdo/133/2009 zo dňa 29.4.2010).

52. V prejednávanej spore a v spore dotknutom dovolaním je síce totožnosť právnej kvalifikácie uplatneného nároku, avšak absentuje prvok totožnosti sporových strán, ako aj totožnosť skutkových okolností. Z uvedeného dôvodu odvolací súd zastáva názor, že rozhodnutie dovolacieho súdu pre toto konanie nebude záväzné.

53. Záverom odvolací súd zároveň poukazuje na to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003).

54. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a úspešnému žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešným žalovaným.

55. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0. (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu dovolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu dovolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie dovolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).